

Vabariigi Valitsuse 16. mai 2020. a korralduse nr 169 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse 16. mai 2020. a korraldusega nr 169 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks“ (edaspidi *korraldus nr 169*) on riigipiiri seaduse alusel kehtestatud ajutised riigipiiri ületamist puudutavad piirangud.

Riigipiiri seaduse § 17 lõike 1 punkti 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks, samuti välisriigi palvel ajutiselt piirata riigipiiri ületamist või see peatada.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 2 punkt 3 annab valitsusele õiguse nõuda nakkushaiguse diagnoosimist. Lõike 3 alusel võib nakkushaiguse diagnoosimiseks kohustada inimesi, kes asuvad haiguskoldes või piirkonnas, kus on oht haiguskolde tekkimiseks, ja nendega seotud nakkuskahtlaseid inimesi. Nakkushaiguse diagnoosimisest keeldumisel võib kohaldada viibimiskeeldu või liikumisvabaduse piirangut. Lõike 6 kohaselt kehtestab sama paragrahvi lõigetes 2 ja 5 sätestatud meetmed ja piirangud Vabariigi Valitsus korraldusega, juhul kui nende kohaldamine toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Korralduse eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. COVID-19 on suure nakatuvusega haigus, mis levib kiiresti ja ulatuslikult ning mille kulg võib olla raske või eluohtlik.

2. Korralduse sisu

Käesoleva korraldusega täiendatakse korraldust 169 erandiga, mille kohaselt on edaspidi riigipiiri ületamise õigus ka neil isikutel, kes on saanud COVID-19 vastase vaktsiini täiendava doosi, sest nende isikute immuunsus pikeneb.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku takistamiseks viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata, arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on seaduses sätestatud juhtudel ja korras lubatud piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. COVID-19 haigust

põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada riigipiiri seaduse alusel piiranguid. Samuti on puutumuses käesoleva korraldusega põhiseaduse §-s 36 sätestatud põhimõtted, mille kohaselt ühtki Eesti kodanikku ei tohi Eestist välja saata ega takistada Eestisse asumast. Igal eestlasel on õigus asuda Eestisse.

Korralduse punktiga 1 sätestatakse täiendav erand lisa- ja tõhustusdooside rakendamiseks riigipiiri ületamisel.

Kehtiva korralduse kohaselt on riigipiiri lubatud Eestisse sisenemise eesmärgil ületada isikul, kellel ei esine haigusnähte, kes saabub punktis 12⁶ nimetamata kolmandast riigist ja on läbinud COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise kuuri, saavutanud viimase vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta.

Korraldust täiendatakse sättega, mille kohaselt on riigipiiri lubatud Eestisse sisenemise eesmärgil ületada ka isikul, kellel ei esine haigusnähte, kes saabub punktis 12² nimetamata kolmandast riigist ja kes on läbinud COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise kuuri, saavutanud maksimaalse kaitse ja saanud pärast kuuri läbimist täiendava vaktsiinidoosi ning täiendavast vaktsiinidoosist ei ole möödunud rohkem kui üks aasta.

Täiendavate COVID-19 vaktsiinidooside all mõeldakse COVID-19 vaktsiinidoosi (lisadoos või tõhustusdoos), mis on manustatud pärast esmase vaksineerimiskuuri läbimist. Lisadoosi vajavad vaksineerimiskuuri sisuliseks lõpetamiseks tõsise immuunpuudulikkusega inimesed, kellel ei teki kahe doosiga või Jansseni vaktsiini puhul ühe doosiga piisavat kaitset. Tõhustusdoosi võivad vajada vaksineerimiskuuri läbinud inimesed immuunsuse nõrgenemise tõttu teatud aja möödudes.

4. oktoobri 2021. a seisuga leidis Euroopa Ravimiamet, et Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty ja Moderna vaktsiini Spikevax võib kasutada lisadooside tegemiseks nõrgestatud immuunsüsteemiga inimestel. Samuti leiti, et Comirnaty vaktsiini võib kasutada ka tõhustusdoosiks vähemalt 6 kuud pärast vaksineerimiskuuri läbimist 18-aastastel ja vanematel. Vaktsiinide konkreetsete kasutussoovituste andmine on liikmesriikide pädevuses.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine.

Korraldus jõustub 18. oktoobril 2021. a.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Taimar Peterkop
Riigisekretär